

Barişı Kim İstiyor? | Sivil Toplumun Barış Süreçlerindeki Kurucu Rolüne Dair Notlar

written by Atalay Göçer | 25 Haziran 2025

Türkiye’de barış ve demokrasi süreçlerinin birbirine indirgenmeden ama birbirini besleyecek şekilde nasıl düşünülebileceğini bir önceki yazıda tartışmış; dünya deneyimlerinden hareketle barışın yalnızca demokrasiyle mümkün olmadığını; aksine, kimi zaman demokrasiyi mümkün kılan kurucu bir süreç olarak işlediğini savunmuştum. Bu çerçevede, barış ile demokrasi arasında doğrusal ve ön koşullu bir ilişki kurmanın, Türkiye gibi bağlamlarda demokratikleşme sürecini sekteye uğratabileceğini; zira barışın, demokrasi inşasında kurucu bir zemin işlevi görebileceğini vurgulamıştım.

Bu yazıda ise söz konusu tartışmayı derinleştirerek uluslararası çatışma dönüşümü deneyimlerinden neler öğrenebileceğimizi ve Türkiye’de sürdürülebilir, toplumsal olarak kurucu bir barış süreci için nasıl bir eylem planı tahayyül edilebileceğini ele alacağım. Amacım, barışı yalnızca teknik bir müzakere süreci olarak değil, uzun erimli bir demokratikleşme ve toplumsal onarım zemini olarak ele alabilmek için somut araçlar ve ilham verici kaynaklar önermek.

Barış süreçleri ve çatışma çözümü ile ilgili tartışmaların önemli bir kısmı, çatışan silahlı aktörlerin tutumlarına odaklanır. Siyasi irade, liderlik, askeri dengeler, müzakere parametreleri, dış aktörlerin rolü gibi başlıklar bu tartışmalarda sıkça öne çıkar. Bu bakış açısı elbette önemlidir; ancak barışın toplumsal inşasına ve toplumun barış sürecine nasıl katılacağına dair meseleler, çoğu zaman ikincil bir düzlemde ele alınır.

Türkiye bağlamında ise barışa ilişkin tartışmaların özellikle son yıllarda indirgemeci bir çerçevede

yürütüldüğü gözlemlenebiliyor: “Barışı kim istiyor?” sorusu çoğu zaman yüzeysel biçimde ortaya atılsa da, bu sorunun ima ettikleri oldukça belirleyici olabiliyor. “Barış sadece Kürtlerin mi meselesi?” sorusu —çoğu zaman dolaylı biçimde— Kürtlerin çözüm ve barış arayışının meşruiyetini sorgulamak amacıyla değilse de, bu talebi sıklıkla “azınlık meselesi” olarak dar bir çerçeveye sıkıştırmak için işlev görüyor. Bu tür bir çerçeve, barışa destek vermeyi genel bir demokratik hak ve ortak geleceğe ilişkin kolektif bir sorumluluktan ziyade, “kimlik temelli” ya da “grup çıkarına dayalı” bir tutum olarak konumlandırıyor ve/veya ima ediyor. Bu da toplumsal desteğin genişlemesini ve farklı toplumsal kesimlerin barışa sahip çıkmasını zorlaştırıyor.

Hâlbuki barış süreçleri yalnızca siyasi elitlerin yürüttüğü diplomatik müzakerelerden ibaret değildir; toplumsal düzeyde yürütülen çalışmalar barışın meşruiyeti, toplumsallaşması ve sürdürülebilirliği için en önemli güvencelerden biridir. Dolayısıyla sivil toplumun bu süreçteki rolünü tartışmak, yalnızca bir “katkı” meselesi değil, sürecin başarısı açısından kritik bir gerekliliktir.

Barışı Toplumda Kurmak: Sivil Toplumun Kurucu İşlevleri

Toplumsal katılım meselesi, barış süreçleri ve çatışma çözümü alanında uluslararası literatürde uzun süredir önemli bir tartışma konusudur. Bu literatürde sivil toplumun barış süreçlerinde üstlenebileceği rollere dair pek çok farklı model geliştirilmiştir. Bunlardan en yaygın kabul görenlerden biri, Thania Paffenholz ve Christoph Spurr tarafından ortaya konan modeldir. Bu modele göre sivil toplum barış süreçlerinde yedi temel işlev üstlenmektedir:

1. **Koruma işlevi:** Çatışma sırasında sivilleri korumak ve güvenliklerini sağlamak.
2. **İzleme işlevi:** İnsan hakları ihlallerini ve barış sürecindeki gelişmeleri izlemek.
3. **Savunuculuk işlevi:** Barışın ve insan haklarının savunusunu yapmak.
4. **Arabuluculuk/Arabuluculuğu destekleme işlevi:** Resmi diplomasi süreçlerini tamamlayıcı nitelikte arabuluculuk ve diyalog kanallarının oluşturulmasını sağlamak.
5. **Toplumsal iletişim işlevi:** Barış hakkında bilgi üretmek, dezenformasyonu önlemek ve toplumlar arası iletişimi geliştirmek.
6. **Sosyal uyum ve toplumsal bütünleşme işlevi:** Çatışma sonrası toplumda birlikte yaşamı ve güveni yeniden tesis etmek.
7. **Hizmet sağlama işlevi:** Temel hizmetleri sağlayarak devletin boşluk bıraktığı alanlarda toplumun ihtiyaçlarını karşılamak.

Bu işlevlerin tamamı, devletin tek başına sağlayamayacağı ve toplumsal düzeyde inşa edilmesi gereken süreçlerdir. Ayrıca bu işlevlerin bir kısmı, çatışma döneminde ve resmi bir barış süreci henüz başlamamışken de hayati önem taşır. Toplumun barışa hazırlanması, kutuplaşmanın azaltılması, nefret söyleminin etkisinin kırılması ve “barış iklimi”nin oluşturulması, sivil toplumun aktif katkıları olmadan mümkün değildir.

Dünya Örneklerinden Notlar

Yukarıda dikkat çekilen yedi işlevin her biri, farklı bağlamlarda sivil toplumun barış süreçlerine nasıl katkı sunduğunu somut örneklerle göstermektedir. Uluslararası deneyimler, bu işlevlerin zaman ve bağlama göre farklı ağırlıklarla öne çıktığını ve süreç içerisinde birbirini tamamlayıcı roller üstlenebildiğini ortaya koymaktadır.

Koruma işlevi, çatışma dönemlerinde sivillerin doğrudan güvenliğini sağlamaya yönelik çabaları kapsar. Nepal örneğinde, kadın örgütleri çatışmanın en yoğun dönemlerinde, özellikle kırsal bölgelerde kadın ve çocukların korunması için yerel destek ağları oluşturarak hem fiziksel hem psikolojik koruma mekanizmaları geliştirebilmiştir.

İzleme işlevi, insan hakları ihlallerinin belgelenmesi ve barış sürecinin ilerleyişinin sivil denetime açık hâle getirilmesi açısından kritik bir rol oynamaktadır. Nepal’de geçiş dönemi adaletine ilişkin süreçleri izlemek amacıyla bağımsız sivil toplum platformları oluşturulmuş; bu yapılar, hayatta kalanların tanıklıklarını sistematik biçimde belgeleyerek hem arşivlenmesini hem de kamuoyuna aktarılmasını sağlamıştır. Benzer şekilde Kolombiya’da sivil toplum örgütleri, barış anlaşmasının uygulanma sürecini izlemek ve olası ihlalleri belgelemek amacıyla kapsamlı izleme raporları üretmiştir. Bu raporlar, sürecin şeffaflığını artırmak ve kamuoyu denetimini güçlendirmek açısından önemli bir rol oynamıştır.

Savunuculuk işlevi, barışın ve insan haklarının güçlü, görünür ve sürdürülebilir bir biçimde savunulmasını içerir. Güney Afrika’da Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu’nun kurulması sürecinde sivil toplum —özellikle insan hakları örgütleri— belirleyici bir savunuculuk rolü üstlenmiştir. Benzer şekilde Kolombiya’da kadın örgütleri, barış anlaşmasına toplumsal cinsiyet perspektifinin dahil edilmesi için uluslararası düzeyde etkili ve ses getiren bir kampanya yürütmüş ve bu yönde somut kazanımlar elde etmiştir.

Arabuluculuk ve arabuluculuğu destekleme işlevi, resmi müzakere süreçlerini tamamlayıcı nitelikte diyalog ve iletişim mekanizmalarının kurulmasına olanak sağlar. Güney Afrika’da Dini Liderler Forumu, resmi müzakerelerin tıkandığı dönemlerde taraflar arasında gayri resmi iletişim kanalları oluşturarak sürecin ilerlemesine katkı sunmuştur. Benzer şekilde Kuzey İrlanda’da yerel topluluk arabulucuları, çatışmanın yoğunlaştığı anlarda gerilimi düşürmek ve taraflar arasında diyalogu sürdürmek amacıyla kritik müdahalelerde bulunmuştur.

Toplumsal iletişim işlevi, toplumlar arası iletişim kanallarının açılmasını, barışa dair farkındalığın artırılmasını ve dezenformasyonla mücadeleyi kapsar. Kuzey İrlanda’da kadın örgütleri, yerel medya aracılığıyla barış lehine alternatif anlatılar geliştirerek toplumun farklı kesimlerinin barış sürecine daha açık ve destekleyici yaklaşmasına katkı sağlamıştır. Kolombiya’da ise bağımsız medya kuruluşları ve sanat inisiyatifleri, çatışmanın toplumsal maliyetlerini ve barışın potansiyel getirilerini geniş kamuoyuna anlatmak için yaratıcı ve erişilebilir iletişim araçları kullanmıştır.

Sosyal uyum ve toplumsal bütünleşme işlevi, çatışma sonrası dönemde birlikte yaşam kültürünün toplumda yeniden tesis edilmesini hedefler. Güney Afrika’da, Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu sürecine paralel olarak yürütülen yerel düzeydeki diyalog ve uzlaşma girişimleri, farklı toplumsal gruplar arasında yeni güven ilişkilerinin kurulmasına önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Nepal’de ise topluluk temelli hafıza çalışmaları ile hayatta kalanların ortaklaşa gerçekleştirdiği anma etkinlikleri, geçmişle yüzleşme ve toplumsal uyumun güçlenmesine yönelik alanlar yaratmıştır.

Hizmet sağlama işlevi ise özellikle çatışma sonrası dönemde, devletin sınırlı erişim sağladığı ve/veya ulaşamadığı alanlarda temel hizmetlerin sunulması yoluyla toplumsal yeniden inşâ süreçlerine katkıda bulunur. Kolombiya’da yerel sivil toplum kuruluşları, çatışmadan etkilenen bölgelerde sağlık ve eğitim hizmetlerine erişimi artırmaya yönelik önemli roller üstlenmiştir. Nepal’de ise kadın ve çocukların hukuki destek ve psikososyal hizmetlere ulaşmasını kolaylaştıran sivil toplum girişimleri önemli boşlukları doldurdu.

Tüm bu uluslararası deneyimler, sivil toplumun barış süreçlerindeki işlevinin yalnızca resmi müzakerelere eşlik etmekle sınırlı olmadığını göstermektedir. Sivil toplum; barışın toplumsal zeminini kuran, bu zemini derinleştiren ve süreçleri uzun erimli biçimde taşıyan kritik bir aktör konumundadır. Resmi müzakere süreçlerinin kesintiye uğradığı ya da henüz başlamadığı koşullarda dahi, sivil toplumun çok katmanlı ve süreklilik arz eden çalışmaları gelecekteki siyasi açılımlara zemin hazırlayabilir ve toplumsal direnci besleyebilir.

Türkiye’de Sivil Toplumun Mevcut Durumu

Türkiye’deki sivil toplumun geniş kesimleri, barış meselesine yaklaşımda tarihsel ve yapısal sorunlar taşımaktadır. Ana akım sivil toplum kuruluşlarının yanı sıra, karar alma süreçlerinden dışlanan ya da devlet tarafından muhatap kabul edilmeyen kimi örgütler de, egemen söylemle açık bir çelişkiye düşmemek kaygısıyla çatışma konusuna temkinli yaklaşmış veya bu alana hiç yönelmemiştir. Bu tutum, 1990’lı yıllarda derinleşen çatışma ortamı ve devletin sivil topluma yönelik baskıcı politikalarının şekillendirdiği tarihsel ve siyasal bir arka planla yakından ilişkilidir.

Barış Süreci (2013-2015) sırasında ise görece geniş bir sivil destek ve katılım çabası ortaya çıkmış olsa da bu girişimler sürdürülebilir ve kurumsallaşmış kalıcı bir zemine oturtulamadı. Sürecin çökmesinin ardından milliyetçi-otoriter bir iklimin etkisiyle, barış talebi kamusal alanda dile getirilmesi daha da zor bir konu hâline geldi; barışı savunmak, birçok aktör için siyasi ve hukuki risk barındıran bir meseleye dönüştü. Ancak son yıllarda sivil toplum üzerinde etkili olan farklı baskı dinamikleri de ortaya çıktı. Pandemi süreci, örgütlenme ve mobilizasyon imkânlarını sınırlandırırken; derinleşen ekonomik kriz ise dış fonlara olan bağılılığı artırdı. Bununla birlikte uluslararası destek kanallarının daralması, birçok STÖ’nün sürdürülebilirliğini tehdit eden bir unsur hâline geldi. Yargı tacizleri ve kriminalizasyon politikaları, özellikle insan hakları örgütleri ile kadın ve LGBTİ+ hareketlerine yönelik sistematik baskı araçları olarak devreye sokuldu. Bu koşullar, sivil toplumu savunma pozisyonuna çekilmek zorunda bıraktı ve alan daraltıcı etkiler doğurdu.

Tüm bu yapısal zorluklara ek olarak son dönemde muhalefet çevrelerinde ve kimi sivil toplum aktörlerinde, mevcut yönetim biçimiyle doğrudan çatışmaktan geri durmayı tercih eden, ancak kendini muhalif olarak konumlandırmaya devam eden bir tutum gözlemlenmektedir. Öte yandan, bu tutum içinde, egemen söylemlerle zaman zaman uyum içinde ilerleyen ve demokratik bir görünüm altında altında yapısal eşitsizlikleri yeniden üretme potansiyeli taşıyan pratiklere de rastlanmaktadır. Bu ikili durum, çatışma ve barış konularına yönelik temkinli ve mesafeli bir yaklaşımın güçlenmesine zemin hazırlamaktadır.

Bu eğilim, barışın toplumsallaşması ve demokratikleşmenin önünü tıkayan önemli bir unsurdur. Türkiye’de barış meselesi, yalnızca Kürt siyasi aktörleri ve Kürt toplumu tarafından sahiplenilen bir mesele olarak kalmamalıdır. Aksi takdirde barış söylemi ve talepleri toplumun geniş kesimlerine nüfuz edemez ve ortak bir demokratik gelecek tahayyülü inşa edilemez.

Bu noktada Türkiye’deki sivil toplumun önünde önemli bir sorumluluk ve imkân bulunuyor:

- **Devlet şiddetiyle ve tarihsel sorumluluklarla yüzleşme cesaretini göstermek,**
- **barışı yalnızca belirli grupların değil, toplumun tüm kesimlerinin ortak bir değeri ve ihtiyacı olarak sahiplenmek,**
- **ve toplumsal karşılama, deneyim paylaşımı ile hakikat temelli diyalog süreçleri inşa etmeye yönelik mekanizmalar geliştirmek.**

Bu tür süreçler, bireysel düzeydeki empati pratiklerine alan açmalı ve hatta bunu daha geniş kamusal ve siyasal alana taşımalıdır. **Hakikat ve yüzleşme odaklı karşılama süreçleri** —örneğin ortak hafıza çalışmaları, karşılıklı deneyim aktarımı toplantıları, tarihsel adalet için düzenlenen kamusal etkinlikler, kültürel üretim yoluyla yapılan hakikat paylaşımları— bu açıdan öne çıkmaktadır.

Barış sürecine yönelik girişimlerin anlamlı bir toplumsal karşılık bulabilmesi, sivil toplumun mevcut sınırlarını ve konfor alanlarını yeniden değerlendirmesini gerekli kılıyor. Bu doğrultuda, süreci destekleme potansiyeli taşıyan bir dönüşümün hayata geçebilmesi için bazı temel alanlarda daha kapsayıcı ve çoğulcu yaklaşımların geliştirilmesi elzem. Özellikle yalnızca hak temelli savunuculukla

sınırlı kalan ve daha çok kendi içinde örgütlenen bir sivil toplum modelinin, toplumsal yeniden inşa sürecine katkı sunmakta yetersiz kalacağından bahsetmek mümkün.

Bununla birlikte çatışma sonrası dönemin ihtiyaç duyduğu karşılaşma alanlarını besleyecek, farklı toplumsal aktörleri bir araya getirebilecek yeni ortak pratikler ve işbirliği biçimleri üzerine düşünmek, bu bağlamda dikkate değer bir imkân sunacaktır. Dünya deneyimlerinin de gösterdiği gibi, **karşılıklı deneyim ve hakikat paylaşımı süreçleri**, barışın toplumsallaşması açısından vazgeçilmezdir.

2023'te yaşanan depremler ise sivil toplumun krize yanıt kapasitesini çarpıcı biçimde ortaya koydu. Depremin ardından kısa sürede harekete geçen örgütler, barış süreçleri için tanımlanan yedi temel işlevin neredeyse tamamını bir arada yerine getirdi. Ancak bu dönemde kurulan dayanışma ağlarının sürdürülebilirliği sağlanamadı. Bu durum, afetin büyüklüğü karşısında hazırlıksız yakalanılmış olması ve süreç yürütülürken insan kapasitesinin sınırlılıklarının yeterince gözetilememesi gibi nedenlerle ilişkiydi. Yine de bu deneyim, sivil toplumun çok yönlü ve kapsayıcı potansiyelini görünür kılması açısından önemli bir örnek teşkil ediyor.

Kurucu Rol İçin Sivil Toplum Eylem Planı

Mevcut koşullara rağmen sivil toplumun kurucu işlevlerini hatırlaması ve bu yönde uzun erimli, toplumsal katmanları gözetken yaratıcı bir eylem planı geliştirmesi gereklidir. Bu noktada uluslararası deneyimlerden öğrenilecek çok şey bulunuyor. Farklı çatışma ve geçiş süreçlerinden biliyoruz ki sivil toplumun rolü yalnızca sürece destek sunmak değil, çoğu zaman barışın toplumsal norm hâline gelmesini, demokratikleşme ivmesinin yakalanmasını ve hak temelli geçiş süreçlerinin inşasını mümkün kılmak olmuştur. Örneğin, Peru'da Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu deneyiminde sivil toplum aktörlerinin yürüttüğü hafıza çalışmaları ve yerel düzeyde hakikat belgeleri önemli katkılar sunmuştur. Güney Afrika'da ise "Community Dialogue" adı verilen diyalog süreçleri, toplumun en uç noktalarına kadar temas alanları yaratmıştır. Benzer şekilde Nepal'de yerel düzeyde kurulan Barış Komiteleri ile kadın hareketlerinin geçiş adaleti süreçlerine etkin müdahilliği, barışın toplumsal zemininin güçlendirilmesine hizmet etmiştir.

Türkiye'de de barış sürecinin toplumsal temellerini güçlendirecek ve "barış kapasitesini" artıracak bir dizi stratejik yönelim geliştirmek mümkün. Bu çerçevede, öncelikle **hafıza çalışmaları ve hakikat odaklı bilgi üretimi** büyük önem taşır. İnsan hakları ihlallerinin kaydedilmesi/raporlanması ile savaşın toplumsal ve insani etkilerinin görünür kılınması; yalnızca geçmişle yüzleşme için değil, aynı zamanda gelecek için bir toplumsal öğrenme ve onarım zemini yaratmak açısından da gereklidir. Bu çabalar; merkezi girişimlerin yanı sıra yerel hafıza merkezleri, bellek arşivleri ve belgeleme çalışmaları ile desteklenebilir. Bunun yanında **toplumsal iletişim ve karşılaşma alanlarının oluşturulması**, önyargıların aşılması ve barış lehine yeni bir toplumsal hayal gücünün geliştirilmesi için kritik bir alan olarak öne çıkıyor. Güney Afrika ve Nepal deneyimlerinden biliyoruz ki, toplumlar arası temas ve diyalog kanallarının zayıf kaldığı barış süreçleri, sürdürülebilirlik açısından ciddi zafiyet yaşıyor. Türkiye bağlamında ise kentler arası değişim programları, yerel düzeyde diyalog platformları ve ortak hafıza projeleri bu alandaki boşlukları gidermek ve toplumsal zemini güçlendirmek açısından önemli katkılar sunabilir.

Bu çerçevede **barışa dair anlatının inşası**, barışın yalnızca siyasi elitlerin masasında yürütülen soyut bir süreç değil, insanların gündelik yaşamlarında somut karşılık bulan ve doğrudan kazanımlar üretebilecek bir değer olduğunu göstermek açısından hayati önem taşıyor. Kolombiya'da bu doğrultuda geliştirilen yaratıcı kültürel kampanyalar, barışın kültürel hegemonya kazanmasına ciddi katkı sağlamıştır. Benzer bir yaklaşımla Türkiye'de de sanat, edebiyat, belgesel sinema ve yerel medya yoluyla yapılmakta olan değerli çalışmalar daha da geliştirilebilir.

Öte yandan **yerel ve merkezi düzeyde yürütülebilecek savunuculuk** çalışmaları da geniş bir potansiyel barındırıyor. Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti örneklerinde görüldüğü üzere, yerel yönetimler ve meslek örgütleri süreçlere aktif biçimde dahil edildiğinde, barışın “sahiplenilme” düzeyi belirgin biçimde artıyor. Türkiye bağlamında da belediyeler, meslek odaları, sendikalar ve inanç topluluklarının barış gündemini daha görünür biçimde kamusal alana taşımaları, sürece meşruiyet ve yaygınlık kazandırabilir.

Son olarak **sivil toplum işbirliklerinin ve ittifaklarının kurulması**, barışın toplumsallaşması açısından stratejik bir eksen oluşturuyor. Özellikle farklı hak mücadeleleri arasında barış talebini ortaklaştırabilecek kesişimsel ittifakların kurulması, hem barış hareketinin kapsayıcılığını artıracak hem de farklı toplumsal kesimlerin ortak bir deneyim ve dil geliştirmesine olanak sağlayacaktır. Nepal’de kadın hareketi, Dalit örgütlenmeleri ve insan hakları savunucuları arasında geliştirilen güçlü koalisyonların barış sürecine sunduğu katkı, bu tür ittifakların önemini açıkça gösteriyor. Türkiye’de de kadın hareketi, LGBTİ+ örgütleri, ekoloji inisiyatifleri gibi hak temelli sivil toplum örgütleri arasında benzer ağlar kuruluyor. Bununla birlikte yan yana gelmekten imtina eden kesimlerin oluşturacakları ittifaklar barışın seyrini olumlu yönde etkileyebilir.

Tüm bu alanlar birlikte değerlendirildiğinde, resmi süreçlerin varlığından bağımsız olarak sivil toplumun uzun erimli bir barış vizyonunu örgütlemesi ve barışın toplumsal zemininin inşasına aktif biçimde katkı sunması mümkündür. Uluslararası deneyimler de bize şunu gösteriyor: Barış süreçlerinin başarısı, yalnızca müzakere masasındaki aktörlerin siyasi iradesine bağlı değil, aynı zamanda toplumun barışa ne ölçüde hazır olduğuna ve barışı ortak bir değer olarak içselleştirip içselleştirmedigine bağlıdır. Bu durum da sivil toplumun kurucu rolünü daha da kritik hâle getiriyor.

Sonuç

Barış yalnızca bir kesimin değil, tüm toplumun ortak ihtiyacıdır. Türkiye’de uzun yıllardır süren çatışmanın yol açtığı toplumsal yaralar, derinleşen kutuplaşma ve yapısal adaletsizliklerin onarılması; kapsayıcı, çok katmanlı ve uzun erimli bir toplumsal süreç gerektiriyor.

Bu nedenle Türkiye sivil toplumunun barış talebini yalnızca Kürt halkına özgü bir mesele değil, ortak bir demokratikleşme ve toplumsal onarım meselesi olarak görmesi büyük önem taşıyor.

Bugün Türkiye’de sivil toplumun önünde tarihsel bir sorumluluk duruyor: Farklı toplumsal kesimler arasında barış kapasitesini artırmak, hakikat ve yüzleşme süreçlerine toplumsal alan açmak ve ortak bir demokratik gelecek tahayyülünü güçlendirmek. Bunun için daha sürdürülebilir, kapsayıcı ve yaratıcı sivil toplum ittifakları ve pratiklerine her zamankinden daha fazla ihtiyaç var.

Bu çerçevede 2023 depremleri sırasında yaşananlar, sivil toplumun kolektif bir refleksle harekete geçme potansiyelini tüm açıklığıyla ortaya koydu. Ancak bu potansiyelin sürdürülebilir yapılara dönüşmemesi, yalnızca hazırlıksızlıkla değil, aynı zamanda insan kapasitesini, dayanışmayı ve örgütlenme biçimlerini yeniden düşünme gerekliliğiyle de bağlantılı. Bugün barış kapasitesini artırma çağrısı yaparken, bu kırılğanlıkları göz önünde bulundurmak, yalnızca mümkün olanı değil, dayanıklı ve kapsayıcı olanı inşa etmenin yollarını aramak anlamına geliyor.

Barışın anlamı bir coğrafyada değil, kolektif belleğimizde yer bulduğunda sürdürülebilir bir gelecek yazabiliriz.

Blog sayfasında yer alan yazıların ve yayınların tüm hakları saklıdır. Blog yazıları yalnızca

kaynağı gösterilerek kullanılabilir. Sayfada yayınlanan yazıların içeriğı yazarın kendi sorumluluğı olup DEMOS'un herhangi bir hukuki ve/veya cezai sorumluluğı bulunmamaktadır.